

Rapport

Rapport over een klacht over het Openbaar Ministerie te Groningen Bestuursorgaan: de minister van Veiligheid en Justitie

Datum: 28 februari 2011

Rapportnummer: 2011/075

Klacht

Verzoeker klaagt over de rol van officier van justitie S. bij het opsporingsonderzoek naar de mishandeling van zijn kleindochter en haar vriendin in mei 2008. Hij vindt dat de officier van justitie ten onrechte heeft geoordeeld dat er voldoende bewijs was om de zaak op zitting te brengen en van mening was dat de zaak van onvoldoende gewicht was om nog getuigen op te sporen.

Verzoeker klaagt over de wijze waarop - onder verantwoordelijkheid van de hoofdofficier van justitie - zijn klacht naar het optreden van S. is behandeld. Hij vindt dat onvoldoende informatie is ingewonnen bij officier van justitie S. en dat de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie die hem over de klacht heeft gehoord, onvoldoende van het dossier wist.

Achtergrond van de klacht

Verzoekers kleindochter V. en haar vriendin T. zijn op 11 mei 2008 's nachts aangevallen op straat en daarbij gewond geraakt. Zij hebben aangifte gedaan en op basis van een duidelijk signalement zijn twee jonge vrouwen aangehouden. H. legde een bekentenis af, M. kon zich weinig herinneren. Ze zijn na verhoor door de politie weer in vrijheid gesteld.

Verzoeker heeft kort daarna contact opgenomen met de politie omdat hij ongerust was over de kwaliteit van de aangiften. Later heeft hij de processen-verbaal van verhoor van de verdachten ingezien en aan de betrokken politieman aangegeven dat nader onderzoek nodig was om het bewijs werkelijk rond te krijgen. Daarbij baseerde verzoeker zich op zijn jarenlange ervaring in het politievak. De politie heeft hierover contact opgenomen met het Openbaar Ministerie te Groningen. Dat leidde echter niet tot het door verzoeker gewenste nadere onderzoek naar (eventuele) getuigen. Het is dan twee weken na het incident en de politie rondde (na ontvangst van medische gegevens) het proces-verbaal af.

Het Openbaar Ministerie dagvaardde zowel H. als M. ter zake openlijke geweldpleging, subsidiair mishandeling en vernieling. H. werd bovendien bedreiging ten laste gelegd.

Zij werden in februari 2009 vrijgesproken. Daarbij speelden een belangrijke rol de verklaringen die drie vriendinnen van M. en H. als getuigen hebben afgelegd ter zitting. De officier van justitie ging in hoger beroep in de zaak tegen H.

Verzoeker diende bij de politie en bij het Openbaar Ministerie klachten in over hun optreden in deze zaak.

Bij brief van 3 augustus 2009 heeft de korpsbeheerder inhoudelijk gereageerd op de klachten en enkele daarvan gegrond verklaard. De klachtbehandeling is daarna voortgezet met een zitting van de klachtadviescommissie en er is een eindbeslissing gevolgd. Verzoeker en zijn kleindochter hebben daarop nog een gesprek gehad met de betrokken

districtschef. Verzoeker berichtte de Nationale ombudsman naderhand dat zijn klacht over de politie volledig en uiteindelijk naar tevredenheid is afgedaan.

Op de klachtbehandeling door het Openbaar Ministerie wordt hieronder ingegaan.

De beslissing van de officier van justitie over afronding van het politieonderzoek

Standpunt verzoeker

Verzoeker heeft nog op de dag waarop de aangifte van V. en van T. was opgenomen het proces-verbaal van aangifte gelezen; hij vond het buitengewoon summier. Niet alle elementen van het strafbare feit kwamen aan de orde.

Hij heeft later ook inzage gehad in de processen-verbaal van verhoor van beide verdachten. Hij constateerde dat er van het begin van de aanval op V. geen getuigen waren; op dit punt was het dus het woord van V. tegenover dat van verdachte H.

Volgens verzoeker was geen sprake van een ronde zaak, zoals de officier van justitie meende. Hij heeft dit ook gezegd in een overleg met de politie op 3 juni 2008. Als hoofdverdachte H. haar verklaring intrekt of aanmerkelijk wijzigt, blijft niet veel over van de ronde zaak, aldus verzoeker toen. Verder onderzoek was nodig en mogelijk.

In de aangifte is vermeld dat V. en T. kort voor de aanval geld hadden gepind. Verzoeker heeft de politie er ruim een week na de aanval op gewezen dat onmiddellijk vóór V. een man geld had opgenomen uit dezelfde pinautomaat en dat T. had verklaard - maar dat staat niet in de aangifte - dat M. en H. deze man om een vuurtje hadden gevraagd. Deze getuige zou via de bank kunnen worden opgespoord. In de aangifte was verder sprake van een jonge blonde man en zijn vriendin die T. en V. te hulp zijn gekomen. Deze getuigen zouden met een oproep in de lokale pers opgespoord kunnen worden.

Informatie van politiezijde

In een proces-verbaal d.d. 26 mei 2008 noteerde rechercheur J. dat hij op 19 mei was gebeld door verzoeker over de zaak van zijn kleindochter en haar vriendin. Deze jong volwassenen (ongeveer 18 jaar) waren op 11 mei mishandeld en hadden aangifte gedaan van openlijke geweldpleging/mishandeling. De twee aangehouden verdachten, M. en H., verklaarden dat ze nogal de nodige alcohol hadden gedronken en ze konden zich niet meer alles herinneren. M. had wel twee meiden op straat zien liggen en H. was daar ook bij. H. verklaarde dat ze ineens op het idee kwam om de twee meisjes die bij haar langs fietsen "te pakken".

Verzoeker had rechercheur J. gevraagd om via een oproep in de plaatselijke media de jongeman en vriendin op het spoor te komen waarvan V. in haar aangifte melding had gemaakt. Verder wilde verzoeker dat via de bank informatie zou worden opgevraagd wie

rond het tijdstip van het incident bij de automaat hadden gepind.

Het proces-verbaal vermeldt dat J. daarop met het parket Groningen heeft gebeld. De dienstdoend parketsecretaris heeft de zaak doorgelezen in BPS (het bedrijfsprocessensysteem van de politie). Ze zei:

“dat na overleg met de officier van justitie [S., No] deze zaak juridisch rond is en dat er een dossier kan worden opgemaakt. S. gaf geen meerwaarde om de gegevens bij de [...]bank op te vragen (geen levensdelict; geen meerwaarde).”

Informatie van de betrokken parketsecretaris

In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman werd parketsecretaris X telefonisch gehoord. Daarbij bleek dat zij zich de bewuste strafzaak niet herinnerde. “Heel bijzondere gevallen blijven je wel bij, maar zo'n zaak als deze is voor het Openbaar Ministerie helaas een doorsneezaak”, aldus X. Op een dag waarop ze piketdienst heeft, zoals in de week 19 mei 2008, kun je op een dag tientallen telefoontjes krijgen, zo vertelde ze. De politie belt dan soms omdat men twijfelt of er genoeg is gedaan naar aanleiding van een aangifte, of ze willen even horen dat goed is wat er al is gebeurd, soms is er toestemming nodig.

Naar aanleiding van de brief van de ombudsman had ze het ambtelijk verslag van de politie gelezen.

Als de politie belt over een zaak die, zoals deze, niet eenvoudig is, handelt ze in het algemeen als volgt. Ze beëindigt het gesprek, kan dan rustig de stukken lezen in BPS en trekt haar conclusies. Daarover overlegt ze met de piketofficier, soms discussiëren ze er samen over en dan pas belt ze terug.

Over de hierboven genoemde politierapportage van 26 mei 2008 inzake het telefonisch contact van de politie met het parket verklaarde ze:

““Ronde zaak”, dat kan ik wel zo hebben gezegd. En dat houdt in dat aangever, verdachte, getuigen hebben verklaard en dat niet meer hoeft te worden gedaan maar dat het voldoende is om het pv af te ronden en in te zenden.”

Informatie van officier van justitie S.

De officier van justitie werd in januari 2010 telefonisch gehoord in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman. Hij benadrukte dat hij zich de zaak niet kan herinneren. Hij kan alleen maar achteraf beredeneren wat er gebeurd zou kunnen zijn. Toen hij hoorde van de klacht, had hij het dossier doorgenomen.

Als ik zie wat er toen lag, kan ik me de beslissing van toen wel voorstellen, aldus S. Er waren twee aangiftes van personen die waren mishandeld, die in sterke mate overeenkwamen. Deze verklaringen waren erg belastend voor verdachte H. Voorts was er een proces-verbaal van aanhouding, welke aanhouding op signalement anderhalf uur na het gepleegde feit heeft plaatsgevonden. Ten slotte was er ook nog een bekennende verklaring van verdachte H. De twee aangiftes waren weinig belastend voor M. M. zelf wist er niets meer van, want zij was behoorlijk onder invloed van alcohol.

De officier van justitie verklaarde dat hij zich kan voorstellen dat toen op basis van deze informatie werd gedacht dat het bewijs rond was, maar hij weet niet of hij de persoon was die dat heeft gezegd.

In reactie op de opmerking in de politierapportage dat de officier alleen bij levensdelicten beeldmateriaal opvraagt, zei S. dat dit niet juist is; ook in andere zaken is denkbaar dat dat gebeurt. Maar in deze zaak was daar geen aanleiding toe, aldus S. Ook nu zou hij de beelden niet opgevraagd hebben. De informatie die er toen lag, was tegenover H. voldoende om het proces-verbaal te sluiten en in te sturen. Tegen M. was er sowieso niet zoveel, vervolgde S.

Naar aanleiding van de kritiek van verzoeker dat het Openbaar Ministerie geen beelden bij de (...)bank heeft opgevraagd zei S. dat de camerabeelden die bij een pinautomaat worden gemaakt, in het gunstigste geval beelden laten zien van de personen die voor, tijdens of na de mishandeling hebben gepind en dus mogelijk iets hebben gezien van de mishandeling. Deze beelden zijn nogal eens vaag en leveren geen straatbeeld op.

Het zou een fishing-expediton zijn geweest. S. vindt de argumentatie "het zou kunnen dat er iemand heeft gepind en misschien kunnen we die persoon traceren en mogelijk heeft die persoon iets gezien" te ver gaan, gezien de informatie die er toen lag en gezien de ernst van het feit.

Geweld (zoals huiselijk geweld en geweld in de openbare ruimte) is één van de speerpunten van politie en justitie. De wijze waarop het opsporingsonderzoek wordt ingericht, hangt af van de bewijsmiddelen die er al zijn.

Wanneer wordt besloten dat het bewijs in een zaak rond is, maakt de politie het dossier op en stuurt het in naar het Openbaar Ministerie. Dan wordt de zaak beoordeeld door een parketsecretaris of een administratief juridisch medewerker.

Informatie uit de klachtbehandeling door de politie

Verzoeker vermeldde in zijn klachtbrief dat tijdens de strafzitting was gebleken dat in het strafdossier een briefje van verdachte H. zat dat zij op 11 of 12 mei 2008 had afgegeven bij de politie. Zij schreef daarin dat de verhorende politieman haar onder druk had gezet, haar bekennende woorden in de mond had gelegd en dat ze die introk.

Het klachtonderzoek heeft uitgewezen dat politieambtenaar J. de inhoud van het briefje met een collega heeft besproken, dat het briefje in het dossier is gevoegd, maar niet in BPS is verwerkt. J. verklaarde dat het briefje niet ter sprake is geweest in zijn contacten met officier van justitie S. of parketsecretaris X. Achteraf constateerde hij dat dit wel had moeten gebeuren.

Er is sprake van dat een van de vriendinnen van H. die op de zitting als getuige werden gehoord heeft verklaard dat de politie hun namen had genoteerd. De betrokken politiemensen zeggen daarover (in april 2009) dat de aangeefsters hebben verteld dat er mensen in de omgeving waren die de mishandeling hadden gezien. Ze wisten echter geen namen te noemen. De betrokken politieambtenaren hebben (dus) geen namen genoteerd en hebben daar toen geen verdere actie op ondernomen; zij zijn de verdachten gaan opsporen en aanhouden.

Bij de klachtbehandeling zijn deze lezingen tegenover elkaar blijven staan.

In een tussenbeslissing gedateerd 3 augustus 2009 heeft de plaatsvervangend korpsbeheerder enkele klachten betreffende het politieonderzoek besproken. Uit die brief is hier van belang de constatering van de plaatsvervangend korpsbeheerder - na lezing van het klachtdossier -

"dat te weinig aandacht is besteed aan de kwaliteitscontrole van de aangifte en dat op basis van deze onvolledige aangifte ook de beslissing is genomen om de verdachten niet in verzekering te stellen ...".

Over de klacht dat verzuimd is nog op de dag van de aanhouding getuigen te horen schreef de plaatsvervangend korpsbeheerder aan verzoeker:

"U heeft echter feitelijk gelijk gehad in uw redenering dat het onvoorzichtig was om de bewijsvoering niet ook op getuigenverklaringen te laten steunen. (...) het ware, in elk geval achteraf beter geweest indien direct op of na 11 mei 2008 getuigen waren gezocht en gehoord. Daarmee zou de bewijsvoering in deze zaak een hechtere basis hebben gehad dan alleen de bekentenis van de verdachte."

Standpunt minister

De toenmalig minister van Justitie berichtte de Nationale ombudsman dat hij de klacht ongegrond achtte.

Hij formuleerde de vraag die de officier van justitie moest beantwoorden als volgt: of er op het moment waarop de zaak door hem werd beoordeeld (in de week van 19 tot 26 mei 2008) voldoende redenen waren om naast het bewijsmateriaal dat al aanwezig was in het dossier, met gebruikmaking van strafvorderlijke bevoegdheden, nader bewijsmateriaal te verzamelen. En hij benadrukte dat het gebruiken van deze bevoegdheden noodzakelijk

moet zijn en moet voldoen aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

In zijn conclusie wees de minister van Justitie erop dat de officier van justitie een grote vrijheid heeft ten aanzien van de wijze waarop hij het strafrechtelijke onderzoek gestalte geeft. Om die reden past een grote terughoudendheid bij het beoordelen van de werkwijze van de officier van justitie, aldus de minister. Hij achtte het geenszins onbehoorlijk dat de officier van justitie heeft geoordeeld dat er voldoende bewijs was om de zaak op zitting te brengen en lichtte dit toe aan de hand van de door de officier van justitie genoemde elementen. Het is bovendien niet onbegrijpelijk dat de officier van justitie het niet noodzakelijk, niet proportioneel dan wel niet subsidiair achtte om meer getuigen op te sporen in deze zaak. Immers, er was al voldoende bewijs en het opvragen van pingegevens zou in deze zaak niet zonder meer leiden tot een voor het bewijs bruikbare getuigenverklaring. Bovendien moet de officier van justitie terughoudend omgaan met de bevoegdheid om dit soort gegevens op te vragen, gelet op de inbreuk op de privacy.

Beoordeling door de Nationale ombudsman (klacht 1)

Omschrijving van de toedracht

Op basis van het voorgaande reconstrueert de Nationale ombudsman de besluitvorming door de betrokken OM-medewerkers als volgt.

De parketsecretaris werd in het kader van haar piketdienst telefonisch geraadpleegd door de politie. De politie wilde nagaan of de zaak voldoende was voorbereid om de opgemaakte stukken af te ronden en in te zenden aan het parket. Aanleiding voor het overleg was dat verzoeker om bepaalde opsporingshandelingen had gevraagd; waarschijnlijk heeft de politie dit aan de parketsecretaris meegedeeld.

De normale werkwijze is dat de parketsecretaris de door de politie opgemaakte stukken meeleeft in BPS. De Nationale ombudsman gaat er met de betrokken parketsecretaris en officier van justitie vanuit dat deze de beschikking hadden over de tekst van de aangiften, verklaringen van de verdachten, documenten betreffende de aanhouding en dergelijke.

Enkele relevante gegevens stonden echter *niet* in BPS en aannemelijk is dat de OM-medewerkers hiervan *niet* op de hoogte waren:

- dat verdachte H. een briefje had aangedragen bij de politie met een (al dan niet gedeeltelijke) intrekking van haar bekentenis;
- dat er sprake was van vriendinnen of kennissen van de verdachten die over de toedracht zouden kunnen verklaren;
- dat aangeefsters hadden verteld over een man die kort voor de aanval geld had gepind en met hen had gesproken.

Kader voor de beoordeling; behoorlijkheidsvereiste

De Nationale ombudsman toetst aan het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving. Dit houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dat geldt ook voor een officier van justitie (of parketsecretaris) die een inschatting maakt of de rechter op basis van het aanwezige bewijsmateriaal tot een veroordeling kan en zal komen. Bij deze afweging moet de officier van justitie, die kan terugvallen op zijn specifieke kennis en ervaring op zittingen van de rechtbank in zijn arrondissement, professionele speelruimte worden gelaten. De Nationale ombudsman is het in zoverre met de minister eens dat enige terughoudendheid past bij de beantwoording van de vraag of de beslissing van het Openbaar Ministerie over afronding van het proces-verbaal al dan niet behoorlijk was.

Overwegingen omtrent twee aspecten van de beslissing

In de beslissing die officier van justitie en/of parketsecretaris hebben genomen ligt besloten:

- dat er naar hun oordeel voldoende bewijsmateriaal was om tot een veroordeling te komen;
- dat de politie niet hoefde over te gaan tot de gesuggereerde aanvullende onderzoeksactiviteiten: oproep in de plaatselijke media, opvragen pinggegevens, bekijken camerabeelden.

Voor wat betreft *het eerste aspect* van de beslissing vindt de Nationale ombudsman de redenering aanvaardbaar dat een bewezenverklaring kon volgen op basis van de aangiften, de match met het opgegeven signalement en de (eerste) verklaring van H. De Nationale ombudsman bedoelt daarmee: een bewezenverklaring jegens H., niet jegens M. Dat onderscheid is mogelijk niet gemaakt bij de beoordeling door het Openbaar Ministerie in mei 2008. In de weergave daarvan door de politie en in de verklaring naderhand door de parketsecretaris, lijkt te zijn gedacht in termen van een "zaak" die "rond" is, een dossier (met twee verdachten) dat kan uitmonden in een veroordelend vonnis. Daarbij is niet uitdrukkelijk aangegeven dat het beide verdachten betreft.

Hoofdzaak was kennelijk dat het misdrijf was "opgelost", immers twee meisjes die aan het signalement voldeden waren opgepakt en zij hadden aangegeven bij het incident betrokken te zijn geweest. Ofwel: het Openbaar Ministerie heeft wel de "juiste" personen voor de rechter gebracht, maar daar niet meer dan het minimaal noodzakelijke bewijsmateriaal bij aangeleverd.

In het kader van de klachtbehandeling door het Openbaar Ministerie (zie hierna onder klacht 2) is het onderscheid tussen de onderbouwing van de verdenking tegen H. en die tegen M. wel gemaakt. En de officier van justitie verklaarde in 2010 in het kader van het

onderzoek van de Nationale ombudsman dat er tegen M sowieso niet zoveel was.

Over *het tweede aspect* merkt de Nationale ombudsman op dat de insteek van het Openbaar Ministerie niet lijkt te zijn geweest een zo compleet mogelijk beeld van de gebeurtenissen te verkrijgen.

Voordeel van deze benadering is dat geen tijd en mankracht wordt gestoken in onderzoekshandelingen waarvan de opbrengst niet per se noodzakelijk is voor een succesvolle vervolging van verdachte(n). Daar kwam in deze zaak nog bij, dat twee van de voorgestelde opsporingsmethoden in enige mate een aantasting van de persoonlijke levenssfeer van derden zouden meebrengen. De keerzijde van deze aanpak, waarin het doel niet is alle mogelijke informatie over de toedracht te verzamelen, is, dat het Openbaar Ministerie in een latere fase van de vervolging voor verrassingen kan komen te staan. Dat is met name het geval wanneer bijvoorbeeld van de zijde van de verdachte andersluidende informatie wordt aangedragen.

Het Openbaar Ministerie heeft dat risico genomen in deze zaak, en de Nationale ombudsman ziet daarin geen aanleiding om van niet behoorlijk handelen te spreken.

Van het Openbaar Ministerie kan niet worden gevergd dat het in iedere zaak tot het uiterste gaat om alle mogelijke informatie rond een gepleegd delict te (laten) vergaren en dit van vele kanten te belichten. Een zo grondige aanpak kan gereserveerd blijven voor de (nog) ernstiger delicten. Het gaat de Nationale ombudsman te ver hier te spreken van een niet behoorlijk optreden van het Openbaar Ministerie omdat het Openbaar Ministerie in het opsporingsonderzoek niet tot het uiterste is gegaan.

Vergelijking met beoordeling klachten door de politie

De plaatsvervangend korpsbeheerder is tot de conclusie gekomen dat het onvoorzichtig van de politie was de bewijsvoering niet ook op getuigenverklaringen te laten steunen (zie hiervoor blz 6, bovenaan).

Zij reageerde hiermee op een klacht over de politie, die inhield dat deze heeft verzuimd getuigen te horen op de dag van de aanhouding. De Nationale ombudsman is het eens met de plaatsvervangend korpsbeheerder dat het achteraf bezien beter was geweest als de politie op de dag van de aanhouding getuigen had gezocht en gehoord. In het onderhavige onderzoek gaat het echter om de beoordeling van de beslissing van de officier van justitie om geen getuigen op te sporen die is genomen ruim een week na de aanhouding. De Nationale ombudsman dient daarbij het handelen van het Openbaar Ministerie te toetsen op basis van de informatie die ten tijde van de beslissing (rond 19 mei 2008) bij de betrokken medewerkers van het Openbaar Ministerie bekend was.

De onderzochte gedraging van het Openbaar Ministerie is behoorlijk.

Klachtbehandeling door het parket

Het onderzoek van de Nationale ombudsman ging ook over de wijze waarop de klacht die verzoeker in maart 2009 aan het Openbaar Ministerie had voorgelegd, is behandeld door dan wel onder verantwoordelijkheid van de hoofdofficier van justitie.

De hoofdofficier van justitie te Groningen heeft die klacht geformuleerd als:

de officier van justitie [het gaat om S., No] heeft ten onrechte geoordeeld dat in de zaak *tegen beide verdachten voldoende bewijs* [cursivering No] voor handen was en ten onrechte gemeend dat het niet nodig was aanvullend bewijs te zoeken.

Nadat verzoeker was gehoord door de plaatsvervangend hoofdofficier, is zijn klacht bij brief van 18 mei 2009 afgehandeld. De hoofdofficier van justitie berichtte verzoeker dat hij het optreden van officier van justitie S. behoorlijk achtte. Hij meende dat de beoordeling door S., dat ten aanzien van verdachte H. sprake was van een "ronde zaak", juist was. Over de beoordeling van het bewijs tegen M. schreef hij:

"Na bestudering van het dossier ben ik tot de conclusie gekomen dat er tegen verdachte M. inderdaad onvoldoende bewijs is dat zij zich heeft schuldig gemaakt aan de haar ten laste gelegde feiten. Uit het proces-verbaal blijkt onvoldoende wat haar rol in het geheel precies is geweest. Om deze reden meen ik dat de officier van justitie ter zitting terecht om vrijspraak heeft gevraagd. [opmerking No: die officier was niet S.]. Of het oordeel van mr. S. in het voorjaar van 2008 ook betrekking had op verdachte M. is mij niet bekend, maar voor zover die indruk bij u is ontstaan, meen ik dat uw klacht op dit punt begrijpelijk is."

Visie verzoeker

Verzoeker heeft uit deze brief afgeleid - en met name uit de laatste zin van de geciteerde passage - dat de hoofdofficier niet met officier van justitie S. heeft gesproken voordat hij zich een oordeel vormde over verzoekers klacht.

Verzoeker vindt dat zijn klacht niet serieus is behandeld; hoe zou dat kunnen als niet is gesproken met degene tegen wie de klacht is gericht of diens reactie wordt gevraagd.

En wat ervan te denken dat de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie in het gesprek met verzoeker over zijn klachten heeft gezegd dat zij de stukken niet (geheel) had gelezen. Verzoeker bespeurde desinteresse bij het Openbaar Ministerie.

Verder is hij niet te spreken over de kwalificatie dat de klacht op het punt van het bewijs tegen M. begrijpelijk is. Een klacht is geheel, gedeeltelijk of niet gegrond aldus verzoeker.

Informatie officier van justitie S.

In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft officier van justitie S. telefonisch inlichtingen verstrekt. Gevraagd naar zijn rol bij de behandeling van de klacht op het parket vertelde hij dat hij over de klacht was benaderd door P., beleidsmedewerker van de hoofdofficier van justitie. Deze vroeg hem (S.) of hij zich de zaak nog kon herinneren en hem (P.) daarover kon vertellen. S. herinnerde zich de zaak niet en moest eerst een en ander uitzoeken. Daarna heeft hij per mail zijn reactie aan P. toegestuurd.

S. had de klachtbrief gelezen en was ervan op de hoogte dat de klager zou worden gehoord. Hij heeft de zaak nog besproken met degene die de klager ging horen.

Standpunt minister van justitie

In zijn reactie aan de Nationale ombudsman schrijft de minister dat de klacht op het parket is behandeld door klachtonderzoeker P. onder verantwoordelijkheid van de hoofdofficier van justitie te Groningen en dat officier van justitie S. op verzoek van de hoofdofficier schriftelijk heeft gereageerd op de klacht. Ter voorbereiding op het gesprek met de klager had de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie onder andere de reactie van de officier van justitie gelezen.

Naar aanleiding van de grief van verzoeker over de onvoorbereide plaatsvervangend hoofdofficier van justitie merkte de minister op dat deze officier zich hierin niet "herkent". Ze had de klacht(brief), de reactie van de officier en het straf dossier van de politie gelezen. Bij het gesprek was klachtbehandelaar P. aanwezig die ook de stukken had gelezen.

In antwoord op een verzoek van de Nationale ombudsman om (een kopie van) het dossier van de klachtbehandeling zond de minister ondermeer een door officier van justitie S. ondertekende tekst toe met als kopstekst: "Reactie op klacht van [naam verzoeker, No] van 8 maart 2009". S. schrijft daarin dat hij het dossier nog eens heeft doorgenomen en weer tot de conclusie komt dat er wettig en overtuigend bewijs in het dossier aanwezig is voor een veroordeling.

Verzoeker trekt in twijfel dat dit stuk in het kader van de interne klachtbehandeling is opgemaakt.

Namens de minister is hierop geantwoord dat de officier van justitie het stuk heeft opgesteld voor intern gebruik, voor de interne klachtbehandeling.

Beoordeling door de Nationale ombudsman (klacht 2)

Waaraan toetst de Nationale ombudsman?

Uit het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving en het motiveringsvereiste vloeit voort dat een overheidsinstantie zijn beslissing op een klacht moet baseren op voldoende gegevens, zo nodig na onderzoek naar de toedracht, en op een deugdelijke

motivering. Dit komt de kwaliteit van de beslissing ten goede en laat zien dat klager en zijn klacht serieus worden genomen.

De inbreng van S. en het lezen van het dossier

Voor de Nationale ombudsman is voldoende komen vast te staan dat ten behoeve van de afhandeling van verzoekers klacht informatie bij de betrokken officier van justitie is ingewonnen en dat is kennis genomen van het politiedossier betreffende de strafzaak. De Nationale ombudsman wordt geconfronteerd met twee verschillende stellingen over wat de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie al dan niet heeft gelezen ter voorbereiding op het gesprek met verzoeker en moet in het midden laten wat de juiste is. Overigens hoeft een beperkte (parate) kennis bij degene die een klager hoort, geenszins te betekenen dat de klachtbehandeling in zijn totaliteit niet behoorlijk kan zijn.

De Nationale ombudsman kijkt daarom naar het geheel van de voorbereiding van de beslissing op de klacht, niet enkel naar het informatie inwinnen bij de officier van justitie, niet enkel naar de dossierkennis ten tijde van het horen.

Ontbrekende informatie

Wat de hoofdofficier van justitie niet boven water heeft gekregen is hoe de officier van justitie S. dacht over de haalbaarheid van een veroordeling van M. toen hij (S.) in mei 2008 werd geraadpleegd. De Nationale ombudsman ziet dit niet als een tekort in het feitenonderzoek onder verantwoordelijkheid van de hoofdofficier, gelet op wat de Nationale ombudsman heeft geconstateerd in zijn eigen onderzoek (zie hierboven, blz 4): dat officier van justitie S. geen herinnering heeft aan het gebeuren en slechts een waarschijnlijke gang van zaken, zonder veel details, heeft kunnen reconstrueren.

De Nationale ombudsman is echter van oordeel dat de conclusie van de hoofdofficier dat (ook) de in het eerste klachtonderdeel omschreven gedraging van de officier van justitie behoorlijk is, niet op een deugdelijk motivering berust. Immers deze klacht houdt in dat de officier van justitie tegen *beide* verdachten voldoende bewijs aanwezig heeft geacht. Als dat in mei 2008 inderdaad het standpunt van de officier van justitie S. is geweest, dan had de hoofdofficier de klacht gegrond moeten verklaren; hij was immers na bestudering van het dossier tot de conclusie gekomen dat er tegen verdachte M. onvoldoende bewijs is dat zij zich schuldig heeft gemaakt aan de haar telastegelegde feiten. Dacht S. er in mei 2008 niet zo over, dan was de klacht, zoals geformuleerd door de hoofdofficier van justitie, niet gegrond. Zo gezien was een correcte en onderbouwde uitkomst van de klachtprocedure geweest dat geen oordeel kon worden gegeven over de (gegrondheid van de) klacht over de conclusie van de officier van justitie dat de zaak tegen beide verdachten rond was.

In zoverre is verzoekers klacht over de klachtbehandeling gegrond.

Conclusie

De klacht over de beslissing van de officier van justitie tot afronding van het onderzoek is niet gegrond.

De klacht over de klachtbehandeling door de hoofdofficier van justitie is deels gegrond, wegens schending van het motiveringsvereiste.

2

2009.09640

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

de Nationale ombudsman